

רשימות אוקימתאות של שמחת יום טוב

סילוק תריסין	עור לדורסן	השתמשות בעלי	קביעות עוף	הזת סולם	כיסוי הדם	
מחמיר	מחמיר	מחמיר	מחמיר	מחמיר	מקיל	בית שמאי
מקיל	מקיל	מקיל	מקיל	מקיל	מחמיר	בית הלל

עוד פעם?!

א. תוספות מסכת שבת דף מג עמוד א
כופה עליה כלי שלא תשבר כו' - כל הנהו דמייתי ידע המקשה דמצי לשנויי בצריך למקומו אלא שרוצה לידע אם יש לתרץ בענין אחר.

ב. של"ה - כללי התלמוד קעז

הרבה פעמים תמצא שהמקשן מקשה, והמתרץ תירץ לו 'הכא במאי עסקינן' כו', אחר כך מקשה מברייטא אחרת, ומתרץ לו 'הכא נמי' כו', כמו התירוצין הראשון, וכן הרבה בזה אחר זה. ולכאורה יש לתמוה, דקארי לה מאי קארי לה, מאחר ששמע פעם אחת התירוצין מהתרצן, אם כן מה מקשה תו, וכי לא ידע שמתורץ כתירוצין הראשון. וקבלתי, שהמקשן הקשה כל הקושיות בפעם אחת, דהיינו כל 'מיתיבי' ו'תא שמע' שהביא, הביא כולם בבית אחת והקשה מהם, והתרצן תירץ לו על כולם תירוצין זה 'הכא במאי עסקינן', רק הסדרן סידר אחר כך כל 'תא שמע' בפני עצמו כדי ליתן ריוח.

תוספות "אמר ר' יוחנן"

ג. ב' אופציות בסוף סוגיין, לפי גירסת תוספות

- מהפכין תריסין, בית הלל מחמירין אפילו נגד שמחת יום טוב. שאר האוקימתאות הן יוצאים מן הכלל (רש"י)
- מהפכין כיסוי הדם, בית הלל מקילין בגלל שמחת יום טוב, וכן רואין בשאר האוקימתאות שראינו. (תוספות)

ד. שאלות תוספות נגד רש"י

- אז בכל האוקימתאות סומכים על תירוצים דחוקים שמראים שהם יוצאים מן הכלל!
- יש בעיה בתירוצין ענין העור לפני הדורסן!
- אם כן המחלקת אם אומרים שחוט-חפור-כסה או חפור-שחוט-כסה הוי בשיטת בית שמאי שמקילין להתיר!
- אם כן בענין התריסין בית הלל אומר שלא להסירן, אבל אין בנין וסתירה בכלים!

ה. המאור הקטן מסכת ביצה דף ג:ד.

איתהפכא לה מתני' דהשוחט חיה ועוף, והווי להו בית הלל לקולא, דאי אחזרת תריסין קאי רבי יוחנן לומר שהיא המוחלפת, לא מיתרצא מתני' משום דבית שמאי! דקשיא דבית שמאי אדבית שמאי: השתא ומה היכא דשובכו מוכיח עליו מחמירי ב"ש, גבי חזרת תריסין שאין שם שום צד היתר אלא שהתירו סופן משום תחלתן דלא ליתא לאימונעי משמחת יום טוב, נמצא שכל טעם ההיתר תלוי בשמחת יום טוב בלבד ולא בדבר אחר, לא כ"ש שהיה להם להחמיר?

ו. המאור הקטן מסכת ביצה דף ד עמוד א

ואף על גב דתנינן לה בבחירתא גבי קולי ב"ש, שיבושא הוא דאישתבשא ליה מתני' לתנא דהתם, כי היכי דאישתבשא ליה לתנא דהכא, ועל תלמוד ערוך שבידינו אנו סומכין.